

FÖR ATT DU TROR PÅ EN MEDMÄNSKLIG VÄRLD NR2/2023

medmänsklighet

im

Ingen ska lämnas utanför

Tema: IMs kamp mot
orättvisor i Sydasien

4

"En flicka kan göra vad hon vill! Av egen kraft! Av egna val! Det är hennes rätt!"

INDIEN – De vill gå i skolan, inte gifta sig

10

"Stigmat som slaveriet medförde sitter djupt rotat."

NEPAL – Stulen barndom

22

"Inte visste vi att vi öppnade Pandoras ask."

GLOALT – IM-kampanj mot våld

26

"Ekumenik och dialog med både andra religioner och skeptiker var för Lönnebo en självklarhet."

SVERIGE – Martin Lönnebos minne lever vidare

I det här numret av **Medmänsklighet** fokuserar vi på IM:s kamp för rättvisa i Sydasiens, där omfattande verksamhet finns i Indien och Nepal. IM:s strävan är att alla individer och grupper måste få ta del av samhällets utveckling och sina rättigheter. Välkommen att läsa mer om rättvisa och diskriminering i Indien och Nepal – men även om IM:s årsmöte, 85-årsjubileum och mycket annat.

Phobitra Bika är en ung dalitkvinna som lever själv med sina barn, då hennes man migrerat för att få arbete. Tillsammans med 25 andra dalitkvinnor driver hon ett litet väveri som ger extra inkomster. Daliter, eller kastlösa som de ibland kallas, är en av de allra mest diskriminerade grupperna i Sydasiens.

Foto: Erik Törner/IM

medmänsklighet

Nr 660 – årgång 77. ISSN 1654-932X
Upplaga: 23 500 ex

ANSVARIG UTGIVARE

Martin Nihlgård, IM:s generalsekreterare

REDAKTION

Redaktör: Erik Törner
I redaktionen: Martin Nihlgård, Anna Ljunggren, Amanda Pietersen, Malin Ekelund och Annika Thelin.
Grafisk form: Bästa Kompisar Reklambyrå
IM:s redaktion, Trollebergsvägen 5,
222 29 Lund. Mejl: red@imsweden.org

UTGIVNING

Medmänsklighet ges ut av biståndsorganisationen IM, Individuell Människohjälp. Tidskriften ges ut med 4–5 nummer per år.

Tidskriften finns i digitalt format på imsweden.org/tidskrift. Mejla eller ring oss om du inte längre vill få den tryckta versionen.

COPYRIGHT

Eftertryck tillåts om källan anges.

KONTAKT

046-32 99 30 (vx)
info@imsweden.org
imsweden.org
pg 90 07 06-3, bg 900-7063

DETTA ÄR IM

IM är en idéburen, obunden medlemsorganisation som arbetar globalt i samarbete med lokala aktörer, för en jämlik och medmänsklig värld. Vi kämpar för en värld där människor av egen kraft kan ta sig ur fattigdom och utanförskap. I vårt arbete utgår vi ifrån de mänskliga rättigheterna, en hållbar värld och tar avstånd från all form av diskriminering.

DINA PERSONUPPGIFTER

Dina personuppgifter är trygga hos oss. EUs dataskyddsförordning GDPR (General Data Protection Regulation) stärker skyddet av dina personuppgifter. För att du ska känna dig trygg med hur vi lagrar och använder dina personuppgifter har vi tagit fram en integritetspolicy.

Läs mer på imsweden.org/integritetspolicy

Medmänsklighet trycks av Trydells som är ett Svanenmärkt tryckeri.

En rättvis värld

IM:s vision är en rättvis och medmänsklig värld. Dit är det en bra bit kvar. Världen är fortfarande väldigt orättvis och inom många områden går det till och med i fel riktning. I detta nummer fokuserar vi på rättvisa och Syd-Asien där dessa frågor är högaktuella.

Den globala fattigdomen har åter börjat öka. Över 700 miljoner människor lever idag i extrem fattigdom, där inte ens de mest basala behoven är säkerställda. Klyftorna är enorma. 2019 ägde den rikaste procenten av världens befolkning hälften av det samlade privatkapitalet. Den fattigaste halvan av världens befolkning ägde en procent.

Demokratin, som är en grundsten i ett rättvist samhälle, backar i världen. Idag lever bara 13 procent av världens befolkning i liberala demokratier.

Kvinnor har inte samma möjligheter som män, inte ens i världens mest jämställda länder. Där det är som värst får kvinnor inte ens synas och på många håll får kvinnor inte bestämma över sina egna kroppar. Hudfärg spelar fortfarande stor roll för vilka möjligheter du får i livet. Att vara hbtqi-person innebär sämre förutsättningar överallt, på många håll innebär det en direkt fara för ditt liv. Extra tydlig blir orättvisan när flera olika faktorer sammanfaller. Till exempel är den förväntade livslängden för en icke-vit transkvinna i USA bara 35 år!

Det blir allt tydligare hur klimatförändringarna,

som nu är en akut fara för vår överlevnad, drabbar extremt olika beroende på var du råkar vara född. De som bidragit minst drabbas hårdast. De rikaste tio procenten av världens befolkning står för hälften av de globala utsläppen. Om alla skulle levt som vi lever i Sverige hade vi behövt fyra jordklot.

IM:s vision om en rättvis värld handlar om en värld där alla individer har lika rättigheter och möjligheter att förverkliga sina liv. I vår nya strategi fokuserar vi på tre aspekter av rättvisa. Social rättvisa handlar om demokratiska samhällen som främjar mänskliga rättigheter och omfattar mångfald. Ekonomisk rättvisa finns när människor har tillgång till och kontroll över ekonomiska resurser för att säkerställa sin överlevnad och värdighet. Klimaträttvisa innebär ett säkert klimat för alla där vi prioriterar de som lider mest av klimatförändringarna.

Häng med oss i kampen för en rättvisare värld!

Martin Nihlgård, generalsekreterare
martin.nihlgard@imsweden.org
0704-10 03 09

Saheba Parweens föräldrar ville gifta bort henne ung, men hon stod på sig och går idag i skolan istället.

De vill gå i skolan – inte gifta sig

Unga muslimska flickor i Indien får leva med många lager av hinder och diskriminering, både på grund av sin religiösa och sociala status, och sitt kön.

Många tvingas sluta skolan i förtid – inte sällan mot sin vilja. Men många av dessa unga flickor får nu stöd att kämpa emot och åter sätta sig i skolbänken.

Text och foto: Erik Törner

Hina Kumari, Saheba Parween och Gajala Parween är goda vänner och alla aktiva för att förbättra situationen i sin by.

Srijan är en av IM:s nyare samarbetsorganisationer i Jharkand (se Medmänsklighet nummer 4, 2022). Det är en region som är präglad av de många adivasis, Indiens ursprungsbefolkning, som bor där. Men här finns också byar bestående av en majoritet muslimer, och idag är de en minoritet – en mycket stor sådan – som utsätts för hårt tryck av det hindunationalistiska styret.

En av dessa muslimska byar är Aara, en bit utanför regionhuvudstaden Ranchi. Det är oerhört varmt denna dag, 46 grader. På skolgården försöker alla desperat söka skugga från den stekande solen. I ett klassrum har en grupp kvinnor och flickor i olika åldrar samlats.

De är alla delar av de åtta Young Girls Councelling Clubs som Srijan hjälpt till att organisera här. Klubbarnas deltagare är 14–24 år.

”Vi var sex systrar, och min familj gifte bort oss en efter en.”

Barnäktenskap hotar

En av deltagarna, Saheba Parween, berättar om sin egen situation, och hur hon genom klubben slapp bli offer för barnäktenskap. ”Offer” är ordet hon själv använder.

– Vi var sex systrar, och min familj gifte bort oss en efter en. Brudgåvor är en väldigt svår fråga och stor utgift.

Men jag sade nej! Jag stod emot pressen med hjälp av klubben och mina vänner här. Nuförtiden är jag student och ska gå klart skolan.

Liknande historier är vanliga i Aara nu. Och det är en utmaning även för föräldrar som måste lära sig att tänka om. I Sahebas fall tog hon hjälp av de lite äldre i klubben som pratade med hennes föräldrar och övertygade dem.

Saheba skrattar och fortsätter.

– Mina föräldrar brukar muttra lite och säga, ja det är ju inte perfekt det vår dotter gör nu – men det är faktiskt helt okej!

Idag är Saheba själv väldigt aktiv och kampanjar mot barnäktenskap i sin by.

Många unga flickor fick knappt lämna sina hem och än mindre sina byar förut. Och de uppmuntrades knappast att gå med i en ungdomsklubb. Men efter att några vågat ta första stegen spred det sig och de första allra modigaste gick och knackade dörr för att hitta fler deltagare. Med hjälp av Srijan förstås.

Klubbarna utbildar

Idag går 107 unga flickor på möten i sina klubbar. Den utbildning och träning de får är strukturerad inom fyra områden:

1. Mina rättigheter.

Fokuserar på vilka rättigheter man har och vilka krav man kan ställa.

2. Mjuka kompetenser.

Diskuterar och hanterar frågor om sociala sammanhang och beteenden.

3. Hälsa.

Näringslära, inklusive vad är och hur fungerar undernäring, påverkan av tidiga giftermål och graviditeter och unga kvinnors hälsa.

4. ”Pad banks”.

Det man kallar pad banks är ett system för att göra menstruationsskydd tillgängligt hemma i byn. Det är en särskilt viktig fråga för unga kvinnor som har begränsad tillgång till marknader och affärer.

Överbyggnadsutbildning

Utöver detta är den stora frågan utbildning, och det som kallas för ”bridge education”. Det är en form av överbyggnadsutbildning, där man kompenserar för några missade års skolgång och därefter kan fortsätta och slutföra sin utbildning.

21-åriga Gajala Parween vittnar om hur stor skillnad detta gör.

– Min familj tvingade mig att gifta mig när jag var 16 år, vilket jag idag ser som tecken på en mycket dålig mentalitet. Tidiga äktenskap innebär ingen mer skola, ingen mer utgång från hemmet överhuvudtaget – nej inget mer av något! Inga egna pengar skulle jag tjäna så jag kunde läsa vidare heller.

Gajala fick även ta strid med sin make, en strid hon dock vann.

– Han ville inte acceptera det först, men jag ville verkligen läsa vidare. Som medlem i klubben fick jag överbyggnadsutbildningen och idag är jag i full gång med mina studier.

Fortsättning >>

Flickornas ungdomsklubb har möte på skolan i Aara. De stöttar och lär sig av varandra, och får stöd av IM:s partnerorganisation Srijan Foundation.

Samarbetsprojekt

Programmet finansieras av IM och Världsbanken, men även lokala myndigheter är involverade.

– Vi har tre partners i detta samarbete där vi är den genomförande och ansvariga fjärde parten, berättar Rajiv från IM:s partnerorganisation Srijan.

Rajiv berättar att just dessa muslimska byar blev fokus för insatser eftersom statistik visade på så stora utmaningar.

– Efter 8:e klass när flickorna är 11–12 år slutar hälften av dem skolan. Nu när vi kommit in har kanske två till tre år gått, men med överbyggnadsutbildningen kan vi hämta tillbaka eleverna in i skolan så de kan gå klart.

Srijan har tre personer som ansvarar för koordination, mobilisering av ungdomarna och stöd till organisation av nya klubbar.

The Lady Boss

Hina Kumari, 18 år, ställer sig längst fram i klassrummet och pratar med hela gruppen. Hon har en stark pondus och tar verkligen plats. På hennes tröja står det "Lady Boss".

– Vi pluggar inte bara, vi har kul också, spelar spel. Men alla har vi våra mål. Mitt mål är att bli sjuksköterska eller barnläkare.

Hina har det tufft, hennes föräldrar är döda och hon lever med sina två bröder.

– Jag tänker inte gifta mig nu för det! Först studera klart till sköterska, sen kan jag gifta mig. Men då vill jag flytta till Kolkata (Calcutta), för där kan jag bli sköterska i fotspåren av Moder Theresa. Hon är min förebild.

Hennes bröder är idag hennes största supporters.

– De säger alltid till mig att jag inte

”Jag tänker inte gifta mig nu för det! Först studera klart till sköterska, sen kan jag gifta mig.”

ska lyssna på någon som säger till mig vad jag kan och ska. Du kan göra vad du vill säger de, och de har rätt.

Hina förlorade inte bara sina föräldrar, hon var också med om en olycka och blev allvarligt skadad. En skada som medförde en djup depression. Men klubben, och vännerna där, hjälpte henne ur det.

– En flicka kan göra vad hon vill! Av egen kraft! Av egna val! Det är hennes rätt! ■

”En flicka kan göra vad hon vill!” säger Hina Kumari, som idag inte är rädd att ta plats och höja sin röst.

- En chai, och gränslös empati, tack!

Text: Erik Törner

Illustration: Amanda Asplund

Vid ett besök i Shimla, norra Indien, för många år sedan satt jag och drack chai, indiskt kryddigt sött te, med en man. Vi pratade om orättvisor och den där idén om att alla behöver få hänga med när ett land utvecklas.

"Jag skulle vilja det, och jag vill tro att Gandhi hade rätt för det var det han kämpade för", sa han. Sedan var han tyst en stund, innan han fortsatte.

"Men det finns en sak du måste förstå, som nog är svår som svensk att ta in, och det är att Indien har över en miljard människor och om jag ska gå ut varje dag med tanken att alla dessa människor – alla – ska vara en del av de jag bryr mig om och vars liv engagerar mig, ja då är jag rädd att mitt hjärta brister."

Vad han satte fingret på var det faktum att det folkmyller som Sydasiens är, också innebär att empatins gränser hela tiden utmanas. Vem är viktigast? Vem ska jag bry mig om? Kan jag tänka på alla?

Familjen kommer först. Kanske byn. Kanske kasten, eller gruppen, eller stammen. Det är en delförklaring till den utbredda korruptionen – att man tar det man kan som extra lön för sin familjs väl – för att ha en omtanke om hela Indien är det få som maktar med. Särskilt om staten inte gör det.

Att både hinduismen och buddhismen fötts här, med deras filosofi om att allting är förenat och hänger ihop, är talande. Här har man alltid brottats med dessa frågor och försökt lösa gåtan om hur man ska kunna bry sig om alla, skapa samhällen där alla får plats.

Kastsystemet har skapat ordning och reda bland en gigantisk befolkning, hävdar vissa –

men det är ju djupt diskriminerande. Längre var det politiska projektet i Indien, åtminstone i teorin, inriktat på Gandhis ideal om att alla skulle få vara med.

Men hindunationalismen och särskilt partiet BJP och premiärminister Modi, har segrat i val genom att sätta grupper mot varandra. Särskilt muslimer mot hinduer, men även andra grupper har på olika vis definierats bort. Och en minoritet i Indien kan bestå av tiotals eller hundratals miljoner människor.

I Indien och Nepal hör jag ofta detta, samma mening fast i lite olika form:

"... jag vill inte att mina barn ska behöva bära tegel för småslantar bara för att överleva".

"... jag vill inte att någon mer i min by ska behöva åka till Qatar för att slita på ett hustak i öknen".

"... jag vill inte behöva sluta skolan för att hjälpa mina föräldrar i jordbruket för att slippa svälta".

Å ena sidan går utvecklingen i världens största land Indien med rasande fart och ekonomin ser ut att blomstra. Å andra sidan är det många som inte räknas med.

Men de drömmer om ett annat liv och de kämpar för att få ta plats, att få myndigheter att inkludera dem i utvecklingen, att ta in deras perspektiv när det nya samhället formas.

Det kan gälla daliter (kastlösa), eller kamlariflickor, eller personer drabbade av lepra, hbtqi-personer, adivasis (ursprungsbefolkning), tibetaner, muslimer eller andra religiösa minoriteter – eller kvinnor i allmänhet.

För IM är det självklart att empatin är gränslös. Alla ska med. ■

श्रीसूर्य विनायक प्रस्तावित मा.वि.
नरसी देउखुरी दाङ
स्था. २०६३

Det blå huset i Dang i södra Nepal är de före detta barnslavarnas nya hem.

De levde som barnslavar, men får nu uppleva gemenskap och se någon som faktiskt kämpar för deras rättigheter.

Stulena barndom

Text och foto:
Malin Kihlström

Nepals barnslavar kämpar för upprättelse.

Fattigdomen tog deras barndom och utlämnade dem till övergrepp och tvångsarbete.

Idag lever Nepals före detta barnslavar med det stigma som slaveriet för alltid har stämplat dem med.

– Hera! Titta!

En flicka som kikar ner från husets loftgång ropar till. Flera unga kvinnor skyndar ut från sina rum och tittar nyfiket ut över räckena i cement.

– Kohi a'um'daicha! Det kommer någon!

Gräset på stigen som leder upp till det institutionsliknande gråblå huset är sönderbränt i den starka hettan. Huset, som ligger i Dang i södra Nepal, är ett statligt hem för 36 unga flickor och kvinnor i åldrarna 16–26 år. De har alla levt som kamalaris, eller barnslavar. När Nepals regering avskaffade slaverisystemet 2013 fritogs över 12 700 kamalariflickor ur fångenskap. Men många levde kvar som slavar i det fördolda – och gör så än idag.

Flera av dem som fritogs hade ingen familj att återvända till. Antingen för att föräldrarna hade gått bort. Eller för att de faktiskt inte hade råd att låta döttrarna komma tillbaka.

Den nepalesiska staten utlovade juridisk hjälp och ekonomisk kompensation för flickornas lidande. Ett flertal institutioner öppnades också för de flickor som var föräldralösa. Det gråblå huset är ett av dem. Den flagnade putsen och den överväxta trädgården vittnar om att institutionen inte är prioriterad av myndigheterna, och det är inte flickornas framtid heller.

Diskriminering och utanförskap

Skratt, fnitter och prat blandas när flickorna samlas i husets kombinerade möteslokal och datorsal. På ytan ser de ut som vilka ungdomar som helst. Men alla bär de på trauman efter att ha tvingats in i slaveri i tidig ålder.

De flesta flickorna i huset kommer från den etniska folkgruppen Tharu som tillhör landets lägre kast. Den kastbaserade diskrimineringen gör fattigdomen utbredd i de byar i södra Nepal där de lever. Familjer har fördrivits från sin mark och det är svårt att få jobb. Utblottade lantbrukarfamiljer tvingas att skuldsätta sig för rätten att bruka en bit mark. För att överleva.

”De flesta flickorna i huset kommer från den etniska folkgruppen Tharu som tillhör landets lägre kast.”

Som avbetalning för skulden krävde markägarna tidigare att böndernas döttrar skulle komma och jobba i deras hushåll. Så småningom kom termen kamalari att innefatta alla fall där

Fortsättning >>

Sharmila Chaudhary och Shiu Kumari Chaudhary är bästa vänner. ”Vi är allihop som systrar bär.”

Färgen må flagna och lokalerna vara slitna, men ett hem med färg, värme och trygghet är det trots allt.

Brita Chaudhary jobbar som föreståndare på hemmet i Dang. Hon använder sin egen lön till att betala för mat och mediciner till flickorna. "De är som mina döttrar", säger hon.

hushåll från högre kaster tagit flickor från lägre kaster som livegna tjänare. En av flickorna, 23-åriga Sharmila Chaudary, var bara fem år gammal när hon blev kamalari.

– Hela min familj var kamaryas – livegna arbetare. Som betalning för att de fick nyttja en liten bit mark att odla på tvingades mina fyra systrar och jag att arbeta för markägaren som kamalari. Jag var bara ett litet barn och fick sköta hela vår ägares hushåll – städa, tvätta, hämta ved, bära vatten, sköta trädgården och ta hand om barnen. Jag fick aldrig gå i skolan, trots att ägarna hade lovat att jag skulle få göra det. Jag fick sova på en tunn matta på golvet.

– Jag kunde bara det lokala språket tharu, så jag förstod inte vad mina ägare sa. De pratade bara nepali.

– Om jag blev illa behandlad? Det minns jag inte.

”Förutom misshandel och psykisk förnedring var sexuella övergrepp vanliga inslag i vardagen.”

Hon tittar länge ner i golvet. Många ex-kamalaris har vittnat om övergrepp som gjorts under tiden de levde i slaveri. Förutom misshandel och psykisk förnedring var sexuella övergrepp vanliga inslag i vardagen.

– Många kamalariflickor blev gravida, berättar Sunita Kusumiya som arbetar för IM:s samarbetspartner Freed Kamalari Development Forum (FKDF), en ideell organisation som

grundats och leds av ex-kamalaris.

– Markägarna, eller deras söner, som var skyldiga till övergreppen erkände såklart aldrig barnen som sina, så de barnen lever i dag utanför samhället, utan papper, utan identitet. De har exempelvis ingen möjlighet att kunna gå i skolan.

Här, på hemmet i Dang, lever bara unga kvinnor som inte har barn.

– Stigmat som slaveriet medförde sitter djupt rotat. Det är därför vi idag kämpar för alla ex-kamalaris – och deras barns – rättigheter i samhället.

Sharmilas mamma dog under tiden som familjen arbetade för markägaren. När Sharmila var femton år gammal kom representanter från organisationen Swan, som också är en partnerorganisation till IM, till byn för att leta efter kamalaris. De fritog henne och även hennes systrar. Efter en tid fick de flytta hit till det då nyligen öppnade statliga hemmet, eftersom även deras pappa just hade gått bort.

1700 kronor i årsinkomst

– Löftena om en statlig rehabiliterings- och ersättningsplan har inte varit mycket värda, och bara en del av flickorna på hemmen får statliga bidrag för att klara sig, berättar Sunita Kusumiya.

På hemmet i Dang bor det 19 flickor som får bidrag och 17 som inte får något alls. Flickorna lägger pengarna i en pott som de sedan delar lika mellan sig. Det innebär att varje flicka totalt har runt 1 700 kronor att leva på – per år! Och för de pengarna ska de kunna betala el, mat, kläder, skolmaterial, skolavgifter och hygienartiklar och allt annat som de behöver.

– Det här är djup diskriminering. Vi organiserar flickorna så att de tillsammans kan gå till myndigheterna och kräva att de tar sitt ansvar. Det har inte gett stora resultat än, men vi fortsätter enträget vårt påverkansarbete, säger Sunita Kusumiya.

De 17 flickor som har avslutat gymnasienivå håller alla på med högre studier för att i framtiden kunna hitta kvalificerade jobb.

– Vi har övertalat de här flickorna att försöka genomföra sina utbildningar. Alternativet hade varit att lämna hemmet och återigen ta slavliknande jobb i rika familjer. FKDF bidrar därför med visst studiematerial, men behoven är

”Framtiden ser inte så ljus ut för Nepals ex-kamalaris. Deras liv lades i spillror när de bara var barn.”

större än vad vi kan bidra med, berättar Sunita.

22-åriga Shiu Kumari Chaudhary, som blev såld som kamalari när hon var sju år gammal och som har bott här på hemmet sedan hon fritogs, drömmer om att bli lärare.

– Jag har läst mitt första år på lärarutbildningen, men nu kan jag inte fortsätta eftersom det kostar för mycket. Så jag har fått hoppa av utbildningen.

Framtiden osäker

Framtiden ser inte så ljus ut för Nepals ex-kamalaris. Deras liv lades i spillror när de bara var barn. Bristande vilja och engagemang från myndigheterna gör det svårt för dem att få ett värdigt liv som vuxna. Insatser från organisationer som FKDF och Swan är ovärderliga – och det finns framgångssagor.

Och att gemenskapen är stark syns tydligt. Sharmila och Shiu står med armarna runt varandras axlar och pratar i munnen på varandra.

– Vi är allihop som systrar här.

– Vi hjälper varandra när det är tungt.

Gemenskap. Engagemang. Mod. Är det något som kan förändra framtiden för kamalariflickorna är det just de sakerna. Och på hemmet i Dang finns det gott om det.

Så framtiden kanske kan bli ljus ändå. ■

Kamala Chaudary, Ruma Chaudary och Asha Chaudary är tre av flickorna som får en bättre framtid genom Freed Kamalari Development Forum. Foto: Malin Kihlström

fakta: Kamalaris

Så unga som 4–5 år gamla tvingades flickor ur den nepalesiska folkgruppen Tharu att bli kamalaris – barnslavar – hos rika markägare som betalning för att de utfattiga föräldrarna fick arrendera en jordplätt att bruka. Systemet avskaffades 2013, men flickorna – och deras barn – lever med det stigma som slaveriet har stämplat dem med. Trots att systemet är förbjudet beräknas fortfarande hundratals flickor leva under slavliknande förhållanden.

IM:s partner Swan var drivande i arbetet med att få kamalarisystemet avskaffat.

Före detta kamalaris har gått samman och bildat organisationen Freed Kamalari Development Forum (FKDF) som idag arbetar för att bekämpa den diskriminering som ex-kamalaris utsätts för och för att få staten att leva upp till de löften om kompensation som getts. FKDF är också partner till IM.

Svenskar är bedrövliga överkonsumenter!

Text: Lubna Hawwa, IM:s Climate Change Officer

Foto: Erik Törner

Klimatförändringar är i grunden en global rättvisefråga – människor långt borta berörs av hur människor i Sverige lever. Och de inte bara berörs – deras liv försämras på grund av våra levnadsval.

Sverige har länge betraktats som ledande inom miljö- och klimatfrågor, men sedan en tid tillbaka vet vi att vi tillhör de värsta när det gäller att konsumera mer än vår planet klarar av att återskapa.

Varje år har vi en så kallad Earth Overshoot Day, vilket är en dag som markerar vår ekologiska skuld: tidpunkten då mänskligheten överskrider årsbudgeten för förnybara resurser från naturen. Dagen beräknas av den internationella forskningsorganisationen Global Footprint Network.

I år infaller den globala Earth Overshoot Day den 27 juli, som en varning om att alla jordens resurser för året då har förbrukats. All konsumtion efter detta datum är överkonsumtion, som kostar i form av avskogning, vattenbrist, förlust av biologisk mångfald och farlig global uppvärmning.

Sverige nådde World Overshoot Day redan den 3 april i år. Det betyder att om hela världens befolkning hade samma

konsumtionsvanor som svenskarna så skulle Overshoot Day infalla mycket tidigare. Med andra ord skulle vi, om hela världens befolkning levde som svenskar, behöva 4 planeter. Jorden är nu överexploaterad och överförorenad av de rika länderna, och svenskarna är en del av problemet. Svenskar flyger för mycket, köper för mycket, äter för mycket kött och slänger för mycket. Varje svensk beräknas orsaka i snitt åtta ton koldioxidutsläpp per år. Det är tio gånger mer än vad som är hållbart.

De här problemen drabbar inte bara miljön, utan för också med sig sociala och ekonomiska orättvisor – vilket är varför vi på IM följer frågorna nära. Vi ser att lokalsamhällen som är direkt beroende av naturresurser för mat, inkomst och försörjning i högre grad påverkas av avskogning, vattenbrist, förlust av biologisk mångfald och global uppvärmning. Resultatet blir fler kränkningar

IM uppmanar till handling för klimaträttvisa:

- **Minska utsläppen av växthusgaser drastiskt.**
  - De utsläppsminskningar som länder hittills åtagit sig att genomföra räcker inte för att hålla 1,5-gradersmålet.
- **Klimaträttvis finansiering**
  - industrialiserade länder med de största utsläppen, inklusive Sverige och EU, bör överföra resurser och pengar till de värst drabbade. Det är en fråga om rättvisa och återbetalning av en del av vår klimatskuld.
- **Bidra till inkluderande och transparent beslutsfattande**
  - För att vi ska kunna nå en rättvis omställning är inkludering avgörande. Det behöver skapas utrymme för mer meningsfullt deltagande för bland andra urfolk, kvinnoorganisationer och unga i samband med att beslut fattas.

av mänskliga rättigheter, bland annat dödsfall, hunger, vattenstress och fördrivning. Situationen väntas bli värre om inte skyndsamma åtgärder sätts in för att minska utsläppen och stoppa naturförlusten. Detta lidande kommer inte att uppstå i högkonsumerande länder som Sverige, utan i utvecklingsländer.

Vi kan inte heller blunda för att överkonsumtion idag betyder att vi förstör framtida generationers överlevnad på jorden. Problemet kan inte lösas av enskilda individer. Regeringspolitik och företags agerande är nyckeln till omställningen till en hållbar konsumtion. Om vi inte agerar kollektivt kommer fattigdom, ojämlikhet och orättvisa att öka i världen, och det blir de redan utsatta som får lida mest. ■

Läs mer om hur man räknar ut Overshoot day på:
www.overshootday.org

Kvinnor som Santosbi Devi i Indien har inte skapat klimatförändringarna, men drabbas hårt av effekterna (läs mer i Medmänsklighet Nr 4 2022).

Nepal är ett av IM:s verksamhetsländer där effekterna av klimatförändringarna på jordbruket är tydliga. Gamla sätt att odla sin mat fungerar inte längre.

Allt fler av insatserna IM ger stöd åt runtom i världen handlar om att hitta nya grödor och nya sätt att hantera och konservera vatten.

Biodling ger självförtroende och inkomster

För Rukmani och andra kvinnor i norra Indien har biodling visat sig vara en framgångsrik väg att bryta både fattigdom och konventioner om vad som är kvinnligt och manligt.

– Bin samlar pollen från blommor, och vare sig det handlar om frukter, blommor, vete eller senap så ser vi hur det ökar produktionen, säger Rukmani Devi Bisht.

Rukmani är 45 år och ordförande för kvinnogruppen Chandikamata Self Help Group i byn Mandal, i den nord-indiska delstaten Uttarakhand. Trots att byn ligger bara 30 minuters bilfärd från traktens största marknad, med de möjligheter till försäljning som det innebär, så hade många kvinnor som Rukmani inga kunskaper om biodling. Byborna ansåg dessutom att biodling var för män och inget kvinnor skulle syssla med.

– Förut kände jag inte till biodling och att honungen som produceras kan säljas på den lokala marknaden, och inte ens när bina byggde bon vid mitt egna hem brydde jag mig om det.

Folk brukade röka ut bisamhällena. Bina flydde, och många dog. Men situationen förändrades när Appropriate

Technology India (ATI) genomförde ett projekt för att förbättra de lokala böndernas traditionella färdigheter inom biodling. ATI är en av IMs samarbetspartners i norra Indien. Genom biodling får människor både bättre inkomster och bättre kost.

Rukmani Devi är en av företrädarna från byn som har förbättrat sin ställning.

– ATI lärde mig hur utvinnet honung på rätt sätt och nuförtiden producerar jag tre–fyra kilo honung per säsong. Jag behåller ungefär 1 kg honung för egen del, och resten säljer jag på den lokala marknaden.

För den här extrainkomsten betalar hon sina tre döttrars skolvgifter och köper matvaror till sin familj. Men fördelarna går bortom det.

– Vi använder honung i nästan allt. Den kan ätas med bröd och det blir väldigt god smak när den blandas med en citrusfrukt kallad malta. Den kan också bota hosta, influensa och halsont.

Bin samlar pollen från blommorna. De hjälper till att öka jordbruksproduktionen.

Rukmani vet mycket väl att biodling inte bara ökar produktionen, utan också bidrar till att rädda miljön genom att hjälpa växterna att föröka sig genom pollinering.

Kvinnogruppen samlar också ihop sparmedel varje månad och ger lån till behövande medlemmar mot en minimal ränta. Rukmani är övertygad om att ekonomisk styrka ger kvinnor makt att fatta egna beslut och förmedlar

”Rukmani är övertygad om att ekonomisk styrka ger kvinnor makt att fatta egna beslut”

Genom biodling får människor i Mandal både bättre inkomster och bättre kost.

Rukmani Devi har genom stöd från ATI utvecklat sin kapacitet, och idag gör biodling att hon bland annat kan betala sina barns skolgång.

budskapet till andra kvinnor

– Engagera er i inkomstbringande aktiviteter och var inte beroende av andra! säger hon med kraft.

Den konkreta vinsten i penningvärde kan verka liten, men självförtroendet hon har fått och ställningstagandet hon har gjort för sina egna rättigheter är mycket stärkande. På samma sätt är genombrottet i förhållande till den konventionella uppfattningen att biodling skulle vara ett manligt yrke väldigt inspirerande för den unga generationen, för att förespråka lika rättigheter och möjligheter. Dessutom är den främsta fördelen med biodling att den inte upptar all ens tid och kraft. Man kan enkelt ägna sig åt annan verksamhet och resten av tiden sköta bina effektivt med mindre ansträngning och energi. ■

Text och foto: Mani Karmacharya

Biodlingar ökar i popularitet. På flera platser i indiska Himalaya bidrar de till nya inkomster för fattiga och utsatta byar.

Old Delhi, ett av Indiens mest tätbefolkade områden. Foto: Erik Törner.

Hej Maria Kempe, IM:s regionchef i Sydasien!

Text: Erik Törner & Maria Kempe

– Namaste och hej från alla oss på regionkontoret i Kathmandu, Nepal!

Indien har precis blivit världens folkrikaste land. Hur mår Indien?

– Ja nu bor en femtedel av jordens befolkning i Indien. Att landet skulle gå om Kina som världens folkrikaste land har länge varit väntat och samtidigt har Indien gått om England som världens femte största ekonomi.

Det där sista måste glädja Premiärminister Nerendra Modi särskilt?

– Modi syns ständigt posera stolt på enorma bilder runtom i Indien. Hans hindunationalistiska parti, BJP, fokuserar

på industri, handel och företagsfrämjande initiativ. Moderniseringarna och det politiska maktspelet gynnar den växande medel- och överklassen.

Får alla hänga med i det som framställs som Indiens stora framgång?

– Nej! Indien har fortfarande enorma skillnader och mer än halva landets befolkning försörjer sig på jordbruk, ofta för självhushållning. Nära 28% av världens extremt fattiga lever i Indien. Och bristande demokrati, jämställdhet, kvinnors och minoriteters rättigheter talas det inte mycket om som ett hinder eller bakslag för moderniseringen. Dåliga jobb, låga löner och bristen på

säkerhet och skydd mot sexuella trakasserier är utmaningar som miljontals indiska kvinnor – och andra marginaliserade grupper – lever med dagligen.

Hur jobbar IM med de som faktiskt lämnas utanför?

– Trots välformulerade lagar som borde skydda mot diskriminering och sexuella övergrepp så förbättras inte situationen. Därför kommer IM i Sydasien framöver fokusera än mer på utsatta kvinnor, ungdomar och HBTQI-personers rättigheter. Det gör vi genom stöd till civilsamhällesorganisationer, vars slagkraftiga röster når ända fram till domstolsbeslut!

Hur är situationen för människor som diskrimineras på grund av sexuell läggning eller identitet?

– Indien och Nepal har sen nästan tio år antagit lagen om rätten till ett tredje kön; transman eller transkvinna. Men samkönade relationer bedöms fortfarande som olagliga. I Indien pågår en stor debatt om landet i lagstiftning ska legalisera samkönade äktenskap. Fanatiska, nationalistiska och stereotypa åsikter propageras där homosexuella påstås komma enbart från eliturbana miljöer med inflytande från väst som hotar äktenskapstraditioner och familjesystem. Indien står vid ett vägsval som påverkar mer än 100 miljoner människors identitet och situation.

Och hur är läget i Nepal?

– IM i Sydasien är stolta över att stötta årets Pridefestival i juni tillsammans med nya HBTQI-nätverkssamarbeten i Kathmandu. Vi kommer att öka samarbeten med daliters organisationer, tidigare ofta kallade ”kastlösa”, bland annat med fokus på HBTQI-rättigheter. Många lever i tystnad och extrem utsatthet inom den egna familjen.

Ett par dagar under april var Kathmandu världens mest förorenade huvudstad men blev efter ett skönt regn lite drägligare igen. Klimatförändringarna märks här, Himalaya kallas ibland den tredje polen – och det ska vi berätta mer om vid ett annat tillfälle.

Med detta, önskar IM från Sydasien alla en superfin sommar! ■

▲ Maria Kempe på IM:s regionkontor för Sydasien i Kathmandu, Nepal. Foto: Mani Karmacharya.

85 år av kamp mot orättvisor

IM firar 85 år, och gör det genom att berätta om några av alla de starka kvinnor vi möter som kämpar för rättvisa och medmänsklighet. Precis som Britta Holmström gjorde när hon grundade IM.

Text: Henrik Backberg & Erik Törner / Foto: IM:s bildarkiv

Möt Bishakha Bhanja

→ INDIEN

– Ända sedan tidig ålder har jag blivit upprörd när jag bevittnat ojämlikhet, säger Bishakha Bhanja.

I sin doktorexamen valde Bishakha att kartlägga kvinnorörelsen i Odisha, Indien. Snart blev hon alltmer en del av en engagerad kvinnorörelse.

– Tillsammans med några vänner insåg jag den besvärliga situationen för kvinnorna som arbetade inom utvecklingsområdet, särskilt de som arbetade vid icke-statliga organisationer på avlägsna platser. De hade lägre lön, saknade logistiskt stöd och blev ibland sexuellt utnyttjade, berättar Bishakha.

Bishakha var 1996 med och startade en av IM:s partnerorganisationer NAWO (National Alliance of Women), och där jobbar hon idag.

– Jag tror att vi har bidragit till att synliggöra en rad kvinnofrågor som tidigare var osynliga. NAWO spelade en avgörande roll i att ta fram lagstiftning om bland annat våld i hemmet och sexuellt våld på arbetsplatsen, och vi har lyckats belysa problemet människohandel.

Enligt den indiska grundlagen har kvinnor och män nästan lika rättigheter. Men som i många andra länder genomförs och efterlevs det inte. Organisationer som NAWO stöter dessutom på allt fler restriktioner. Något som gör IM:s stöd särskilt viktigt.

– Det har blivit extremt svårt att arbeta på plats. I detta kritiska läge bidrar ökad finansiering från IM till vår hela existens.

”NAWO spelade en avgörande roll i att ta fram lagstiftning om bland annat våld i hemmet och sexuellt våld på arbetsplatsen.”

Möt Renu Adhikari

→ NEPAL

1991 arbetade Renu Adhikari som läkare för regeringen i Nepal. Under ett projekt för aidskontroll kom hon i kontakt med en flicka på en polisstation.

– Efter att ha sett hur polismannen betedde sig mot henne, hört henne berätta om hur hon utsatts för människohandel, om all smärta och alla hemskheter hon gått igenom under sin barndom i Nepal, gick jag in i en djup depression. Det var en chock för mig. Därför bestämde jag mig för att arbeta för sådana barn och kvinnor, berättar Renu.

Renu grundade WOREC (Women's Rehabilitation Center) och började träffa nepalesiska flickor som sålts till sexhandel. Snart insåg hon att människohandel bara är ett resultat av övergripande diskriminering och marginalisering.

– Jag började bredda mitt arbete för social rättvisa och kvinnors rättigheter, och var ständigt både ute på gatorna och hos regeringen som företrädare för civilsamhället.

Renu har bland annat också skapat ett nytt utbildningsinnehåll för barfotagynekologer, och organiserat tusentals kvinnor från gräsrotterna. Men det har kostat.

– Min man misshandlade mig psykiskt. Jag har inga goda relationer till mina barn. Nu är jag ensam. Jag har flera gånger misshandlats. Ibland vill jag lämna arbetet, men för det mesta hålls jag motiverad av resultatet jag har sett i kvinnors liv.

Renu upplever att det numera finns bra lagar och politiska riktlinjer som stödjer kvinnors rättigheter i Nepal. Men att genomförandet är långt under vad som kan förväntas.

– Kvinnors ställning kommer fortfarande i andra hand, och de tvingas leva med olika former av våld. Orättvisan är fortfarande genomgripande.

”Kvinnors ställning kommer fortfarande i andra hand, och de tvingas leva med olika former av våld. Orättvisan är fortfarande genomgripande.”

Följ IM på sociala medier för fler porträtt av starka kvinnor!

IM-kampanj mot våld fick hundratal kvinnor att slå larm

När man öppnar Pandoras ask vet man aldrig vad som kommer upp. Så var det när IM:s partner i Zimbabwe lyfte på locket om könsbaserat våld. En film där kvinnor från olika länder visar lappar med orden: "Det kan hända mig!" väckte starka känslor. Över 700 hörde av sig för att berätta om egna erfarenheter.

Text: Amanda Pietersen

På Internationella kvinnodagen startade IM, tillsammans med partners runt om i världen, en global kampanj mot könsbaserat våld. Alla regioner där vi har lokala samarbeten deltog bland annat i en film där unga och gamla kvinnor från olika länder tittar in i kameran och deklarerar "jag kan också råka ut för detta". Syftet var att minska stigma och rädsla och att öka kunskapen om problemet med könsbaserat våld. Filmens alla ansikten förmedlade tydligt: detta är ett globalt problem, alla kan drabbas.

IM:s partner i Zimbabwe, Chengeto Zimbabwe Trust, bestämde sig för att nå kvinnor på landsbygden, där den digitala tillgången är begränsad, med filmen och kampanjen. Inte anade de att de skulle möta en flodvåg av gripande vittnesmål och en uppsjö av smärtsamma erfarenheter. Berättelserna vällde fram och den skam som många förut burit på släppte.

En kvinna fick tas till sjukhus direkt

Inom loppet av elva dagar hade över 700 vittnesmål kommit in.

– Inte visste vi att vi öppnade Pandoras ask, säger Chengeto Zimbabwe Trusts grundare Rejoice Nharaunda-Makawa

Rejoice Nharaunda-Makawa är en radioprofil i Zimbabwe och van vid

att i sitt program lyfta tabubelagda problem i samhället – och få mycket reaktioner. Men även för henne blev gensvaret av kampanjen överraskande och överväldigande. Några av berättelserna som kom in krävde omedelbart agerande: en kvinna togs till sjukhus och tre kvinnor till skyddsboende. De vanligaste vittnesmålen handlade om fysiskt och sexuellt våld.

Chengeto Zimbabwe Trust har tack vare samarbeten med partners inom hälsa, rättsväsende och olika institutioner och organisationer för psykologisk och juridisk hjälp kunnat ge stöd till ett flertal kvinnor och flickor. På några veckor lyckades de framgångsrikt hänvisa vidare ett hundratal ärenden till rättshjälp, psykosocialt stöd och tillfälliga härbärgen.

Den stora responsen ger en bild av omfattningen av problemet med våld mot kvinnor. Statistisk visar dessutom att våld mot kvinnor globalt ökade dramatiskt under pandemin.

Planen att uppsöka fler samhällen fick pausas, all kraft har behövt gå till att hantera det som de första besöken rört upp. Kapaciteten har inte funnits för att hantera och ta ansvar för ytterligare vittnesmål och stödbehov.

– Men det här har verkligen öppnat våra sinnen för hur vi på olika sätt kan arbeta och påverka i våra samhällen, säger Rejoice Nharaunda-Makawa. ■

Det kan hända mig. Jackeline del Carmen Vasquez de Rivas, El Salvador.
Foto: IM:s bildarkiv

Det kan hända mig. Baijanti Singh, Indien.
Foto: IM:s bildarkiv

Fakta IM:s kampanj:

IM:s sociala medie-kampanj inleddes i november 2022, under 16 days of activism, och återupptogs i samband med Internationella kvinnodagen 2023. Hashtagarna #GBVItCanHappenToMe och #EndGenderbasedViolenceNow har använts under kampanjen. Kvinnorna syntes med budskap på engelska, spanska och arabiska.

IM öppnar second-handbutik i Malmö

▲ Många hade kommit för att fira, och handla, när butiken äntligen öppnades.

Äntligen var det dags för invigning av IM:s nya butik: Brittas Second Hand By IM.

Planerna på en secondhandbutik har funnits länge och under fredag den 5 maj var det många som ville vara med vid den högtidliga invigningen på Möllevångsgatan 24 i Malmö. En av dem var Karin Hansson som tänkte handla klimatsmart till dottern Cleo.

– Barn växer ur kläder snabbt och att handla second hand är bra för både miljön och plånboken.

Martin Nihlgård, generalsekreterare på IM, var mycket nöjd.

– Det känns som att det här är helt rätt i tiden. Jag tror att många idag vill minska sitt klimatavtryck och det här är ett sätt.

Klimaträttvisa är en viktig fråga för IM – och överskottet från Brittas går bland annat till de som drabbas hårdast av klimatförändringarna, och som bidragit minst till dem.

Vi kommer att berätta mer om Brittas i kommande nummer av Medmänsklighet. ■

Text: Amanda Pietersen / Foto: Erik Törne

Är du i Malmö? Välkommen in i butiken på Möllevångsgatan 24!

Läs mer på vår hemsida imsweden.org/brittasbyim och följ butiken på Facebook på facebook.com/brittasbyim

IM:s generalsekreterare Martin Nihlgård klippte bandet och förklarade butiken öppnad.

De första kunderna i den nya butiken Brittas Second Hand by IM välkomnas.

De sprang för en rättvis värld

För första gången någonsin var IM i år samarbetspartner med Lundaloppet, som gick av stapeln den 6 maj med 6 500 deltagare.

Den här gången var det premiär för så kallade välgörenhetsplatser, som kostade startavgift plus 300 kr och hela överskottet gick till IM:s arbete.

80 deltagare hade valt att köpa en välgörenhetsplats och löparna syntes väl i vimlet med sina vita t-shirts, IM:s logotyp och budskapet "I'm running for a just world" på ryggen.

– När jag skulle anmäla mig så såg jag att det fanns en möjlighet att bidra till något bättre och då valde jag en sådan startplats, säger Karin Mogren som sprang 10 kilometer.

– Jag har tröjan stolt på mig idag!

IM var också på plats i startområdet där vi bjöd på både popcorn, information och möjligheten att ge en gåva eller bli medlem. Många var nyfikna på IM:s verksamhet och budskap. ■

Text och foto: Malin Ekelund

I'm runnig for a just world!

Karin Mogren var en av många som sprang Lundaloppet och samtidigt gav stöd till IM. Tack till alla deltagande löpare!

IM:s generalsekreterare Martin Nihlgård i samtal vid IM:s tält.

Martin Lönnebos minne lever vidare

Strax innan den här tidningen skulle gå till tryck fick vi den tråkiga nyheten om Martin Lönnebos död. Biskop Lönnebo var doktor i religionsfilosofi, författare och en trogen storgivare till IM.

Martin Lönnebos påverkan på det andliga livet både inom och utanför Svenska kyrkan är svår att överskatta. Han skrev och gav regelbundet ut böcker. Den sista, *Drömmen om den innersta sjön*, kom ut lagom till hans 90-årsdag. Jag hade förmånen att träffa honom i anslutning till detta. Han tyckte att boken sammanfattade mycket av vad han skrivit tidigare och beskrev boken som sitt andliga testamente. Han sa att det varit tufft att skriva då synen nästan var helt borta. Trots den bristande synen såg han världen som den är och var ständigt med sin tid. Han låter boken ta sitt avstamp i den högaktuella klimatdebatten.

Boken *Religionens fem språk* blev en klassiker, den kom i original 1975 och kom i en nyutgåva så sent som 2021. Här kombinerar Lönnebo sin självklara kristna tro med öppenhet för och nyfikenhet på andra kristna tolkningar och andra religioner. Ekumenik och dialog med både andra religioner och skeptiker var för Lönnebo en självklarhet.

Martin Lönnebo har ständigt förnyat sättet att tro och ge uttryck för

sin tro och då tydligt tagit intryck av andra traditioner. 1968 tog han initiativet till en ljusbärare i Uppsala domkyrka, något som då sågs som främmande och katolskt. Lönnebo beskrev det som en chans att med ljusbäraren både hylla minnet av Martin Luther King, som precis gått bort, och göra något bestående. Och bestående blev det. Idag är det svårt att hitta en gudstjänstlokal eller kyrka utan ljusbärare.

Mest känd är Martin Lönnebo för *Frälsarkransen*. Inspirerad av andra religioners och kristna samfunds radband fick han idén till ett armband med 18 pärlor i olika färger för eftertanke, reflektion, meditation och bön. Det har sagts att Lönnebo med *Frälsarkransen* står för en pedagogisk gärning, svår att överskatta, genom att kommunicera kristen tro på ett sätt som folk begriper till och med i världens mest sekulariserade land. Men *Frälsarkransen* har fått spridning också långt utanför Sverige.

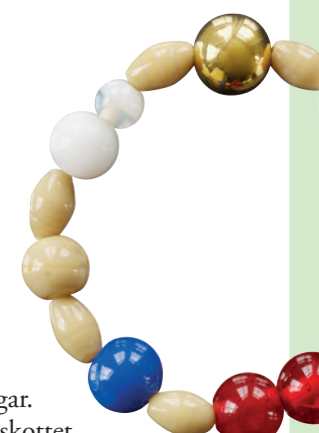
Martin och hans fru Britt-Louise fick sitt första barn Jonas 1961. Jonas föddes med en svår neurologisk skada. Martin har senare konstaterat att Jonas

lärt honom vad som är viktigast i livet: relationen. Genom Jonas kom paret Lönnebo att engagera sig för andra barn och unga med funktionsnedsättningar.

Sedan 2003 har överskottet från försäljning av *Frälsarkransen* och böcker gått till IM: arbete runt om i världen. Inte minst arbetet med barn och unga med funktionsnedsättning i bland annat Indien, Zimbabwe, Moldavien, Palestina och Jordanien.

Lönnebos nyfikenhet på den andra, hans starka närvaro mitt i verkligheten, den ständiga viljan att förnya och människan i centrum kan kanske förklara varför han valde att kanalisera delar av sitt engagemang genom IM. Från IM, runt om i världen, är vi många som minns Martin Lönnebo och hans livsverk med glädje och tacksamhet.

Text: Martin Niblgård

IM:s årsmöte 2023

Den 13 maj höll IM digitalt årsmöte. Ett 50-tal ombud från IM:s elva lokalföreningar deltog tillsammans med nationella styrelsens ledamöter, valberedning och övriga deltagare samt medarbetare. Till årsmötet fanns det fyra propositioner (förslag från styrelsen). Ombuden röstade för den omskrivning av IM:s portalparagraf i stadgarna, som styrelsens förslag. Det innebär att vi tar bort att vi jobbar "genom såväl internationellt utvecklingssamarbete, ömsidig integration, fair trade och global hållbar samhällsutveckling" och istället säger att vi arbetar "såväl globalt som i Sverige /.../ huvudsakligen i partnerskap med andra organisationer".

Ett årsmötesförslag handlade om att slå fast att "IM är en antirasistisk och samtidigt upphäva delar av årsmötesbeslutet från 2014, det vill säga skrivningen "att IM inte inte i någon form samarbetar med Sverigedemokraterna och andra rasistiska och fascistiska organisationer."

Styrelsen argumenterade att skrivelsen om samarbete kan leda till problem när ett rasistiskt parti fått stort politiskt inflytande, vilket kräver att IM även

kan behöva föra samtal med Sverigedemokraterna.

IM Stockholm yrkade att behålla skrivningen från 2014 men ta bort ordet "Sverigedemokraterna". Årsmötet röstade dock för styrelsens förslag och slog därmed fast att IM är en antirasistisk och feministisk organisation men utan ytterligare specificering.

Årsmötet beslutade också om att medlemsavgiften även framåt ska vara 100 kronor, men kunna sänkas i samband med kampanjer.

Aktiva inom IM Young, verksamhet inom IM Malmö, hade i en motion (förslag från medlemmar) yrkat på att IM ska ta fram en mångfaldspolicy eftersom "mångfald inom en organisation är essentiellt för att visa upp en rättvis representation av samhället och för att utveckla en inkluderande organisationskultur". Årsmötet röstade ja till förslaget med tillägget att "bjuda in företrädare för medlemsrörelsen" i arbetet.

Valberedningen hade lagt fram ett förslag om nya principer för arvodering av IM:s ordförande, som innebär att

en ordförande i arbetsför ålder kan få ersättning för förlorad inkomst upp till ett belopp som motsvarar en arvoderad riksdagsledamot, medan en pensionerad ordförande får ersättning motsvarande ett prisbasbelopp. IM Stockholm hade i ett tilläggsyrkande föreslagit att nivån istället ska vara densamma oavsett ålder, vilket ombuden avlog.

"Mångfald inom en organisation är essentiellt."

Temat för årsmötet var klimaträttsvisa och dagen inleddes med en föreläsning av den Augustprisade författaren, journalisten och IM-pristagaren Elin Anna Labba, som berättade om hur det är att leva i en renskötande familj i en tid av klimatförändringar.

Till styrelsen skedde två nyval. Bahman Pourjanaki, IM Göteborg, valdes in som ny ledamot och Magnus Falklöf, IM Stockholm som ny suppleant. Gabi Björsson valdes enhälligt som ordförande. Årsmötet 2024 kommer att hållas i Göteborg. ■

IM 85 år!

NÄR JAG SKRIVER DETTA är det början av maj och jag förbereder mig för IMs årsmöte bland annat genom att läsa verksamhetsberättelsen för 2022. Ett särskilt utmanande år där förtryckets stöveltramp återigen kunde höras i Europa. Det var det ljudet som för 85 år sedan väckte insikten hos Britta Holmström, då en ung kvinna. Ansvar att agera och reagera mot våld och förtryck och utanförskap låg bakom hennes beslut att grunda Praghjälpen, som sedan bytt namn till IM.

Jag blir glad och stolt över IMs långa historia och de många insatserna på så många olika platser – som alla har bidragit till att göra världen mer medmänsklig. Det som Britta initierade 1938 sker nu i 14 länder tillsammans med mer än 200 samarbetspartners. Antalet medlemmar i Sverige stiger och vi vill bilda fler lokalföreningar.

Samtidigt som jag är glad och stolt blir jag också bedrövad och oroad över hur det ser ut i världen och hur samhället förändras. Ukraina är långt ifrån den enda krigsskådeplatsen i världen, demokratin backar så gott som överallt och naturkatastrofer, ofta relaterat till klimatförändringar, uppträder allt oftare. Och överallt är det de mest utsatta som drabbas hårdast.

Det är ingen brist på uppgifter. Därför är IMs arbete så bra och viktigt! Det är viktigt att vi blir fler så vi kan fortsätta vara en stark organisation som kan göra skillnad. Då kan vi fortsätta att stödja våra partners runt om i världen och fortsätta att vara en stark folkrörelse i Sverige i ord och handling.

Det går att förändra! Exempelen på hur IM har bidragit till att förändra människors villkor till det bättre är många.

Stödet från IM har gett partnerorganisationer i Moldavien möjlighet att underlätta tillvaron för ukrainska flyktingar. I Malawi har en grupp mödrar gått ihop och arbetar för att flickor stannar kvar i eller återvänder till skolan. I Centralamerika har IMs partnerorganisation gett rättshjälp till offer för mäns våld och världens hårdaste abortlagstiftning. En ung kvinna i Nepal har tagit sig ur barnslaveri med hjälp av IMs partnerorganisation. I Jordanien har en ung man med funktionsnedsättning fått ett jobb i en butik i Amman.

Ja, det är möjligt att förändra! Det går att påverka! Vi ska fortsätta att kämpa och ta vårt ansvar att agera och reagera på allvar. Vi ska minnas Britta Holmström och bekämpa det onda med det goda.

I 85 år till och mer om det behövs!

Tack till er alla, medlemmar, givare och volontärer, som på många sätt bidrar till att göra det goda starkare!

**Gabi Björsson,
IM:s ordförande**

070-768 22 98
gabi.bjorsson@imsweden.org

Se era privilegier!

IM Göteborg

– Om jag fick ändra en sak i samhället skulle det vara att få er att inse vilken extrem makt ni har. I alla era forum – som IM-engagerade, fotbollstränare, boulespelare och Facebookanvändare – har ni möjlighet att påverka. Blickar och ord kan öppna dörrar, men också stänga dem.

Det säger Nadim Ghazale, polis, föreläsare och författare, vid en samtalskväll, arrangerad av IM Göteborgs lokalförening i maj.

1990 kom han som sjuåring till Sverige från Libanon med sin familj. Under uppväxten vägdes minimal kulturell kännedom och knappa omständigheter upp av betydligt fler skyddsfaktorer, bland annat de personer som han kallar sina ”krattare” – lärare, rektorer, idrottsledare.

– Oddsens var till min favör, det är de inte för många unga jag träffar idag. Jag ägnar min offentlighet till att få folk att förstå att alla kan vara krattare.

2021 var han en av värdarna i ”Sommar i P1”, ett av det årets mest lyssnade, och sa ”Är du vit, svensk, straight och man – då är du redan inkvoterad”. Det retade upp många.

– Men det handlar inte om att skambelägga. Jag tror inte man behöver ge upp sina privilegier, men se vad du har och försök öppna en dörr åt någon annan!

Han kallar sig ett av föreningslivets största fans.

– Orka fortsätta med era mötesplatser där människor med olika bakgrund utbyter erfarenheter! Det är i möten som integrationen sker.

En av huvudnycklarna till integration är språket, säger Ghazale, så viktigt att det nästan behöver påtvingas. Men tvång funkar dåligt, så samhället behöver skapa incitament, ”lär du dig språket så får du det här”, till exempel en praktikplats eller ett jobb och det

behöver vara tydligt hur dessa saker kommer att förbättra ditt liv.

– Att jag får stå här beror på att jag ses som en som har lyckats, som något unikt. Det är ett problem. För vi är många! Det är vi som är normen! Men vi får inte samma genomslag som de som det inte gått lika bra för. Och när gruppen invandrare förknippas med något negativt, så leder det bara till att färre vill ge tillbaka, eller bidra, till sitt samhälle.

Text: Anna Ljunggren

10 år av språkcafé i Falkenberg

Text: Anna Ljunggren

IM Falkenberg

Under våren firar IM Falkenbergs lokalförening att de bedrivit språkcafé i ett decennium.

– Det var en spännande tid innan vi visste om det skulle bli något av det, säger Marianne Bresche, volontär inom IM Falkenberg, om starten för tio år sedan.

2012 arrangerade IM ett regionmöte för aktiva i Halland och Marianne åkte hem med uppmaningen att se om hon kunde ”få ihop folk” till ett språkcafé. Tio år senare summerar föreningen att volontärerna har haft ungefär 8 000 besök till språkcaféet.

Plats och frekvens har varierat. Ibland har det funnits språkträning både dag- och kvällstid och under många år gavs också språkträning på en SFI-skola två gånger

i veckan. Språkcaféet hölls de första åren på stadsbiblioteket samt i ett angränsande café och under pandemin träffades man i trädgården till en av kommunens mötesplatser. Numera hyr föreningen in sig hos IOGT-NTO mitt i stan och är helsponsrade med kaffebröd, som Marianne hämtar upp varje vecka på tre av stans caféer.

Språkcaféet har också förgrenat sig till nya verksamheter. 2021 började volontärerna ge samhällsrådgivning under IM-konceptet RådRum. Inspirerade av volontärer inom IM Linköping erbjuder föreningen separat verksamhet för personer som vill öva sin satsmelodi (så kallad prosodi) och en annan grupp får grammatikhjälp en dag i veckan.

En genomsnittlig onsdag våren 2023 träffas cirka 15 volontärer och 25–30 deltagare för språkcafé.

– Det är en lycka att träffa alla dessa glada människor och uppleva den goda stämningen, säger Marianne.

Missa inte IM talks!

IM Talks är en ny, digital plattform där IM ger utrymme åt röster som på olika vis kämpar för IM:s frågor om medmänsklighet och rättvisa.

Varje IM Talks-tillfälle är unik och kan innehålla allt från presentationer till paneldiskussioner. Välkommen till en öppen dialog och en möjlighet att lära dig mer om olika perspektiv. Samtidigt kan du vara med och främja ett mer inkluderande och rättvist samhälle.

Håll utkik i IM:s nyhetsbrev och på IM:s sociala medier efter nästa spännande IM Talks!

Bli volontär!

Linköping

Du behövs som volontär i ny kvinnogrupp, på språkcafé och för mentorskap/läxhjälp.

Kontakt: linkoping.lf@imsweden.org

Malmö

Volontärer behövs till språkfika på Rosengårds bibliotek när vi startar i slutet av augusti efter sommaruppehåll. Vi fikar, pratar, umgås och pratar svenska. Många besökare är nyanlända och behöver mycket stöd med språket. Onsdagar 16.30–18.

Kontakt: tovemariann@hotmail.com

Bli medlem idag

Var med och förändra världen

Vi lever i en orättvis tid. En tid där förutsättningarna att leva ett värdigt liv beror på hudfärg, kön och vem du väljer att älska. En tid där mänskliga rättigheter och demokrati står på spel. IM kämpar för medmänsklighet och rättvisa, lokalt och globalt – och vill ha med dig!

För bara 100 kronor blir du medlem under 2023
Välkommen att bli medlem på imsweden.org/medlem

Dags att nominera till

IM-priset 2023

Vet du någon som har gjort viktiga medmänskliga insatser och/eller väckte opinion mot våld eller orättvisor? Nominera då personen till IM-priset till Britta Holmströms minne. Prissumman är 50 000 kronor.

Skriv ner namn på den du vill nominera och en kort beskrivning av vad personen gjort, samt kontaktuppgifter till både dig och din kandidat. Skicka senast 27/8 till impriset@imsweden.org

Läs mer på imsweden.org/im-priset

”
Du måste övervinna
det *onda* med
det *goda*

Den 1 oktober 1938 intar Tyskland Tjeckoslovakien. Som en motreaktion bildar tjugosjuåriga Britta Holmström Praghjälpen, föregångaren till dagens IM. Det blir starten på ett livslångt arbete för människor i utsatthet – som ofta varit kvinnor.

85 år senare tycks historien ha upprepat sig och IM behövs mer än någonsin. För ett krig slår alltid hårdast mot de redan utsatta. Och återigen är de redan utsatta ofta kvinnor.

Din hjälp behövs. Läs mer om vårt arbete på imsweden.org.

GE 85 KR FÖR
KVINNORS RÄTT

Scanna QR-koden
i din Swish-app.

TACK FÖR DIN HJÄLP

im